

2015 - 2018

Frivillighet i Oppegård

Temaplan

8. mai 2015

Innledning

Frivillig arbeid har stor verdi for den enkelte og for samfunnet. Oppegård kommune vil ta vare på frivillig virksomhet som finnes i dag og legge til rette for at den skal leve og vokse videre.

I kommuneplanen for 2011-2022 er frivillighet et prioritert tema, og det er et hovedmål at frivillig virksomhet skal være et kjennetegn ved Oppegårdsamfunnet.

Hensikten med temaplanen «Frivillighet i Oppegård» er å bidra til at det kan bli slik.

Planen bygger på denne definisjonen av hva frivillighet er: « Frivillighet er alt ubetalt ikke-obligatorisk og samfunnsnyttig arbeid et individ, en gruppe eller en organisasjon utfører utenfor egen husholdning».

«Frivillighet i Oppegård» er en overordnet og strategisk plan. Den kommer ikke til erstatning for andre temaplaner innenfor frivillighetsfeltet, men uttrykker en helhetlig og samlet frivillighetspolitikk som retter seg mot både enkeltpersoner og organisasjoner.

Den henvender seg til ulike kategorier frivillige organisasjoner slik som

- Idretts og friluftsliv
- Musikk – og scenekunst
- Visuell kunst
- Humanitære- og religiøse organisasjoner og interesseorganisasjoner
- Organisasjoner for barn og unge

Første del av planen handler om frivillighetens betydning i samfunnet. Den tar for seg måter kommune og frivillighet kan samarbeide på ut fra sine ulike roller, og den danner et bakteppe for verdiene kommunen vil bygge sin frivillighetspolitikk på.

Andre del gir eksempler på hvordan Oppegård kommune og frivillige samarbeider i dag. Den formidler idéer fra frivilligheten til ordninger og virkemidler som kan gjøre det enkelt å være frivillig i Oppegård. Videre inneholder den forslag fra ledere i kommunen til hva som kan gjøre det enkelt å samarbeide med frivillige. Med utgangspunkt i dette materialet, foreslås det 12 konkrete virkemidler for en god frivillighetspolitikk.

Verdigrunnlaget og forslag til ordninger og virkemidler, er samlet fremst i plandokumentet.

INNHold

INNLEDNING

FRIVILLIGHET I OPPEGÅRD - VERDIGRUNNLAG, ORDNINGER OG VIRKEMIDLER

DEL 1: FRIVILLIGHETENS BETYDNING OG ROLLE

1. Mål i kommuneplan 2011-2022
2. Hva er frivillighet?
3. Betydningen av frivillighet i samfunnet
 - 3.1 Lokaldemokrati
 - 3.2 Verdiskaping
 - 3.2 Folkehelse
 - 3.3 Omsorg
 - 3.4 Inkludering og integrering
4. Frivillighet som samfunnssektor
5. Frivillighet og kommune – roller og samarbeidsformer

DEL 2: EKSEMPLER, ORDNINGER OG VIRKEMIDLER

6. Oppegård kommune og frivilligheten i dag
 - 6.1 Samarbeidsform 1: Kommunen har ansvaret og frivillige bidrar
 - 6.2 Samarbeidsform 2: Frivillige har ansvaret og kommunen legger til rette
 - 6.3 Samarbeidsform 3: Partnerskap
 - 6.4 Kommunen som tilrettelegger
 - 6.5 Oppegård kommune 100 år
 - 6.6 Frivillighetssentral
 - 6.7 Tro og livssyn
7. Innspill
 - 7.1 Fra frivillige
 - 7.2 Fra kommunens virksomheter
 - 7.3 Behov
8. Oppfølging

Frivillighet i Oppegård - verdigrunnlag

Oppegård kommunes frivillighetspolitikk skal bygge opp under den enkeltes lyst til å gjøre en forskjell for medmennesker, for natur og nærmiljø og for seg selv.

Vi vil ta utgangspunkt i at frivillighet bidrar til at Oppegård er et godt sted å leve ved at

- Frivillighet skaper tillit i samfunnet og styrker lokaldemokratiet
- Frivillighet bidrar til sosial og økonomisk verdiskaping
- Frivillighet fremmer folkehelse og miljøet vi lever i
- Frivillighet bidrar til trygghet og varme i samfunnet
- Frivillighet bidrar til inkludering og mangfold
- Frivillighet bidrar til samhold

Oppegård kommune vil legge til rette for frivillighet i respekt for at den har en selvstendig rolle i samfunnet med egne mål og arbeidsmåter. Frivillige skal kunne bruke krefter på sin kjernevirksomhet, og kommunen vil bidra til effektive samarbeids – og støtteordninger uten unødige administrasjonsoppgaver.

Oppegård kommune vil være forutsigbar og opptre samlet ovenfor frivilligheten. Virkemidler kommunen rår over, skal bidra til å synliggjøre frivillighet og spre informasjon om aktiviteter og arrangementer som er åpne for alle.

Kommunen vil sørge for at ansatte har kjennskap til frivilligheten og møter initiativ på en positiv måte.

Frivillig arbeid skal ikke erstatte kommunens innsats og ansvar, men kan gi kommunens velferdstjenester en tilleggsverdi. Mellommenneskelig kontakt, glede og felleskap kan vi skape sammen.

Frivillighet i Oppegård - ordninger og virkemidler

Kommunen kan ikke skape frivillighet, men vil legge forholdene til rette for den. Det skal være enkelt for frivillige å komme i kontakt med kommunen. Samarbeid og dialog med frivilligheten skal være tydelig og avspeile verdiene frivillighetspolitikken bygger på.

Virkemidler kommunen rår over, skal tas i bruk. For å styrke frivillighet og dempe unødige hindringer, skal det legges vekt på

- koordinering
 - forenkling
 - synliggjøring
 - kompetanseheving
1. Kommunen vil videreutvikle en nettbasert frivillighetsportal som er integrert med kommunens nettsider og informasjonskanaler for øvrig. Den skal være åpen for befolkningen og bidra til å formidle muligheter, løsninger og behov knyttet til frivillig virksomhet. Arbeidet med å designe portalen skal ta utgangspunkt i erfaringer fra kommunejubileet og www.oppegard2015 med tanke på at den skal være operativ fra 2016/2017.
 2. Dersom frivilligheten ønsker det, vil kommunen legge til rette for et forum eller nettverk som kan forenkle kommunikasjon mellom frivilligheten og kommunen og mellom ulike deler av frivilligheten. Ordningen søkes eventuelt etablert i løpet av 2016.
 3. Kommunen vil vurdere en ordning med frivillighetskoordinator som samlende bindeledd mellom frivilligheten og kommunen. Det skal vurderes om denne funksjonen bør knyttes til frivillighetssentralen ved at dens rolle, rammebetingelser og arbeidsmåter fornyes.

Mandat for utredningsarbeidet legges fram til politisk behandling i 2015 med tanke på at en ny ordning skal være etablert i 2016/2017.
 4. Alle kommunale virksomheter/tjenesteområder skal ha kontaktperson(er) som frivillige kan henvende seg til. Dette gjennomføres i løpet av 2015.
 5. Etablerte støtte – og tilskuddsordninger skal i løpet av 2015 gjennomgås med tanke på forutsigbarhet og forenkling; herunder reglement for bruk og leie av lokaler og anlegg som kommunen eier.
 6. Frivillighet skal være synlig i kommunens planer og styringssystem, og bruk av partnerskapsavtaler skal videreutvikles. Dette gjennomføres fra 2016.

7. Samarbeid med frivilligheten skal synliggjøres på kommunens intranett, og gode eksempler skal holdes fram.
8. Kommunen vil legge til rette for kompetanseheving. Kunnskap om frivillighet og aktuelle samarbeidsformer skal vurderes i forbindelse med interne opplæringsplaner fra og med 2016.
9. For å sikre ryddige rammer rundt samarbeid med frivillige, vil kommunen sørge for gode maler/rutiner for blant annet samarbeidsavtaler, taushetserklæring og innhenting av politiattest. Dette innføres i 2015.
10. Forsikringsordning for frivillige som er knyttet til kommunens tjenesteyting, skal vurderes.
11. Kommunen vil tilgodese frivilligheten med å tildele og godtgjøre egnede oppdrag når lover og regelverk gir åpning for det.

DEL I: FRIVILLIGHETENS BETYDNING OG ROLLE

1. Mål i kommuneplanen

Kommuneplan 2011-2022 tegner et fremtidsbilde av Oppegårdsamfunnet, og det er slik:

«Oppegård er vakker og grønn.

I Oppegård er det lett å ta seg fram på en miljøvennlig måte.

Oppegård er en fargerik kommune preget av mangfold og romslighet.

Innbyggerne i Oppegård er glad i kommunen sin og tar godt vare på den.»

Planen inneholder overordnede mål for frivillighetspolitikken, og dette er målene:

- *Frivillige organisasjoner og annet frivillig arbeid er et kjennetegn ved Oppegårdsamfunnet.*
- *Frivilligheten opplever kommunen som aktiv medspiller.*
- *Frivilligheten og kommunen samarbeider om felles mål i respekt for hverandres ulike roller.*

2. Hva er frivillighet?

Frivillighet er et romslig begrep. Mest vanlig er det å forstå frivillig arbeid som en innsats utenfor egen familie og som tilfører fellesskapet verdi. Frivillig arbeid opptrer i mange varianter. Foreningslivet er tradisjonelt en viktig arena, men andelen frivillig arbeid som utføres av enkeltpersoner og grupper utenfor foreningslivet, er økende.

Det er gjerne gråsoner mellom frivillig arbeid og uforpliktende deltakelse i aktiviteter som frivillige står for. Gråsoner er det også mellom hva som er frivillig innsats for fellesskapet og hva som fremmer egne behov eller interesser. Ikke sjelden er disse sammenfallende, og i denne planen definerer vi frivillighetsbegrepet slik:

«Frivillighet er alt ubetalt ikke-obligatorisk og samfunnsnyttig arbeid et individ, en gruppe eller en organisasjon utfører utenfor egen husholdning.

Her er noen eksempler:

Defineres som frivillighet	Defineres ikke som frivillighet
Å trene et fotballag uten betaling	Å spille fotball
Å delta i styret for kor eller musikkorps uten betaling	Å synge i kor Å være lønnet korpsdirigent
Å være ubetalt vertskap/vakt i Kolben	Å være publikum Å være ansatt
Å arrangere kunstutstilling	Å stille ut egne bilder for salg
Å være besøksvenn	Å være fritidskontakt med oppdragsavtale Å besøke nære slektninger
Å arrangere felles Sankt Hans-feiring i vellet	Å delta på arrangementet
Å utføre dugnad på skolens, barnehagens eller vellets område	Å utføre arbeid på familiens eller sameiets uteområde
Å organisere følgeordning for en gruppe barn til skole og fritidsaktiviteter	Sporadisk gi naboens barn skyss til skole og fritidsaktiviteter sammen med egne barn
Uten godtgjøring å selge lodd til inntekt for frivillig organisasjon	Å selge lodd til inntekt for egen skoletur

3. Betydningen av frivillighet i samfunnet

3.1 Lokaldemokrati

Foreningslivet bygger på demokratiske prinsipper med tillitsvalgte i styrer og verv, og beslutninger tas gjerne gjennom diskusjon og avstemninger. Frivillighet i samfunnet styrker derfor demokratiet og er en god arena for læring om dets spilleregler. For barn og ungdom og innbyggere som kommer fra samfunn med svake demokratiske tradisjoner, er dette særlig viktig.

Frivillig virksomhet bygger på engasjement og gir de som ønsker det, mulighet til å påvirke nærmiljøet. Den bidrar til å styrke innbyggernes rolle som borgere med ansvar for samfunnsutviklingen og kan nedtone rollen som forbrukere av offentlige velferdstjenester. Frivillig virksomhet bygger på deltagelse og tillit, og det er godt lokaldemokrati avhengig av.

3.2 Verdiskaping

Ofte kjennetegnes frivillighetens arbeidsmåter av iderikdom og utradisjonelle løsninger. Dette bidrar gjerne til toleranse og mangfold som er viktige suksessfaktorer for attraktive steder. Forekomsten av frivillighet i et samfunn kan derfor stimulere både sosial og økonomisk verdiskaping.

Samfunnsforsker Irene Tinagli formulerer det slik i studien «Norway in the creative age»:

“Creativity and innovation require not only talent, knowledge and technology, but a favorable social context. This means they need an environment that favors the emergence of new ideas, encourages people of all background, beliefs, and interests to blend together and learn from each other, paving the way for the creation of something new. Only by creating a socially and culturally open environment we can nurture, attract, and mobilize these creative assets.”

Figuren under som viser hvordan en gruppe innbyggere rangerer viktige kjennetegn ved gode bosteder. Ofte er steder der det er godt å bo, attraktive for nye arbeidsplasser og økonomisk vekst. (Kilde: Aarhus kommune: Democracy City)

	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Fellesskap										
Engasjement										
Mangfold Trygghet Tillit Vennlighet										
Plass til alle Bærekraft Omsorg Hjelpsomhet										

Næringslivet er avhengig av tillit og samfunnskontakt, og Næringslivets Hovedorganisasjon utfordrer bedriftene til utvidet samfunnsansvar. Det kan blant annet skje gjennom samarbeid med lokale myndigheter og frivillige organisasjoner.

Kontakt mellom bedrifter og frivillige organisasjoner er tradisjonelt knyttet til sponsing. I tillegg har enkelte store selskap opprettet støtteordninger til prosjekter i frivillighetens regi.

Størst samfunnsnytte har allikevel samarbeidsformer som gir utbytte begge veier. Det er høstet erfaringer med at bedrifter lar ansatte bruke avtalt tid til frivillig arbeid. En annen modell er at bedrifter og frivillige avtaler å utveksle ressurser som tid, kunnskap og økonomi. Kommunen kan bidra til å koble frivillighet og lokalt næringsliv sammen.

3.3 Folkehelse

Samfunn som har et støttende sosialt miljø, virker helsefremmende; mens lokalsamfunn som har lite av dette, gir økt risiko for psykiske og fysiske helseproblemer. Helse er ulikt fordelt, og det er sammenheng mellom helse og sosiale og kulturelle levekår. I frivillig arbeid opplever mennesker med ulik bakgrunn å være jevnbyrdige, og slikt arbeid kan bidra til å utjevne helseforskjeller.

I Oppegårds kommuneplan for 2011-2022 er det uttrykt slik:

«Oppegård vil planlegge for en samfunnsutvikling som fremmer folkehelsen og ivaretar miljøet. I alt kommunen gjør, skal befolkningens helse og omgivelser stå i fokus. Kunnskap om årsakssammenhenger og påvirkningsfaktorer må formidles og brukes. Men kommunen alene kan ikke gjøre dette. Innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner må stå sammen om felles innsats for et bærekraftig samfunn.»

Innbyggerne i Oppegård opplever gjennomgående å ha god helse, men også her er det store forskjeller avhengig av utdanning og sivil status. Enkelte grupper faller utenfor, og i innbyggerundersøkelsen i 2009 oppga omlag 20 % av innbyggerne at de opplever å være alene uten å ville det. Alle har behov for trygge sosiale nettverk, og det kan frivilligheten ofte by på. Det har stor betydning i en tid da lettere psykiske lidelser betegnes som folkesykdom. En annen samfunnsutfordring er å stimulere befolkningen til mer fysisk aktivitet og mindre stillesitting. Frivillig innsats muliggjør dette ved å by på et bredt spekter av aktivitetstilbud som spenner fra organisert trim og trening til stier, løyper og turgrupper.

3.4 Omsorg

Frivillig arbeid innenfor helse og omsorg har lang tradisjon i Norge, men fordelingen mellom offentlig og frivillig innsats er foranderlig. Det er nå nasjonal politikk å legge til rette for mer frivillig arbeid innenfor helse – og omsorgsfeltet. Det skal bidra til å redusere ensomhet ved å bygge ut den enkeltes sosiale nettverk. Et virkemiddel er å bruke etablerte arenaer som frivillige organisasjoner og frivillighetssentralene i kommunene, samt å satse på frivillighetskoordinatorer. Strategien skal utvikles videre i dialog med kommunesektoren og Frivillighet Norge.

3.5 Integrering og inkludering

Det er også nasjonal politikk at alle som bor i Norge skal ha like muligheter til å delta i samfunnet uavhengig av etnisk og sosial tilhørighet, alder og funksjonsevne.

Etnisitet

I Oppegård ble det i 2013 gjort undersøkelse som viste at unge med innvandrerbakgrunn er relativt fornøyd med fritidstilbudene. Sofiemyrhallen og Kolben er de mest brukte møteplassene, men ungdommene savner mer uformelle steder å treffes. Ordskyen under viser at ungdommene særlig framhevet kommersielle virksomheter som møteplasser. Svarene kan indikere at frivillig sektor har stort ubrukt potensiale som møteplass for ungdommer av ulik etnisk opprinnelse, men må bli mer synlig enn i dag.

Figur 3-39: Tilbud elever i Oppegård savner. Størrelsen på ordet indikerer hyppigheten på svaret.

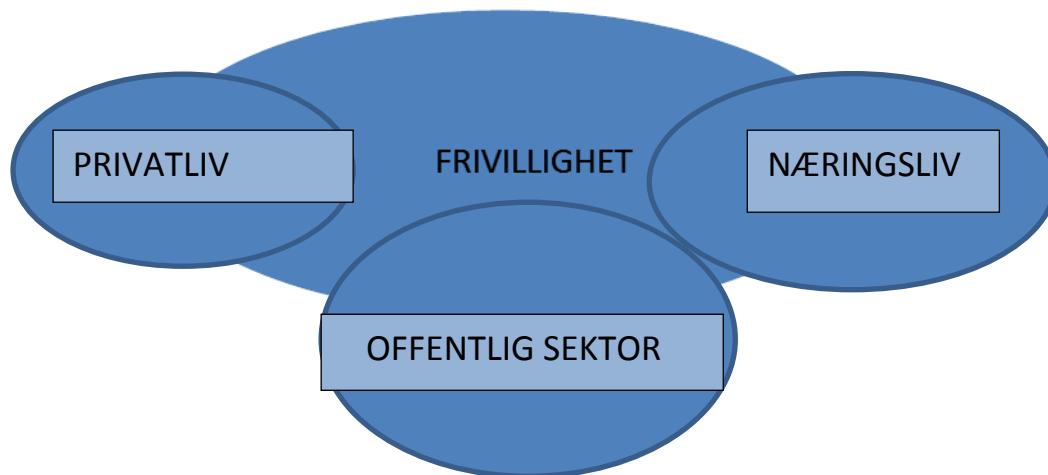
Alder og funksjonsevne

Mange eldre investerer tid og krefter i frivillig arbeid. Samtidig utgjør barn og unge den største gruppen innenfor organisert opplæring og fritid. Det åpner muligheter for kontakt mellom generasjonene; noe det er stort behov for i et samfunn med høy mobilitet.

Personer med nedsatt funksjonsevne er ofte medlemmer av interesse – og helseorganisasjoner. Tradisjonelt har de hatt lavere deltagelse i andre organisasjoner. Ofte er andre organisasjoner mindre målgruppebasert og har mer fokus på aktivitetene. De har gjerne en sammensatt medlemsmasse og kan by på muligheter for sosial kontakt mellom mennesker på tvers av alder og tilhørighet.

4. Frivilligheten som samfunnssektor

Frivillighet er i sin natur tuftet på engasjement og har egne mål og drivkrefter. Frivilligheten definerer seg som egen samfunnssektor slik som næringssektoren og offentlig sektor. Figuren under illustrerer hvordan frivillig sektor legger seg mellom de øvrige samfunnssektorene med kontaktflate mot alle.

Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for hele frivillig sektor. Medlemsmassen består av 280 organisasjoner som i alt representerer mer enn 50.000 lokale lag og foreninger. Organet arbeider for å gi frivilligheten gode vilkår og er frivillig sektors talerør mot myndighetene. Det er Frivillighet Norge som hvert år deler ut Frivillighetsprisen. www.frivillighetnorge.no

FRIVILLIGHETEN LEVER AV LYST OG DØR AV TVANG!

- Uavhengig og selvstendig samfunnssektor
- Unik verdiskaping

Det handler om å
anerkjenne frivillighetens
egenverdi og måte å fungere på

FRIVILLIGHETNORGE

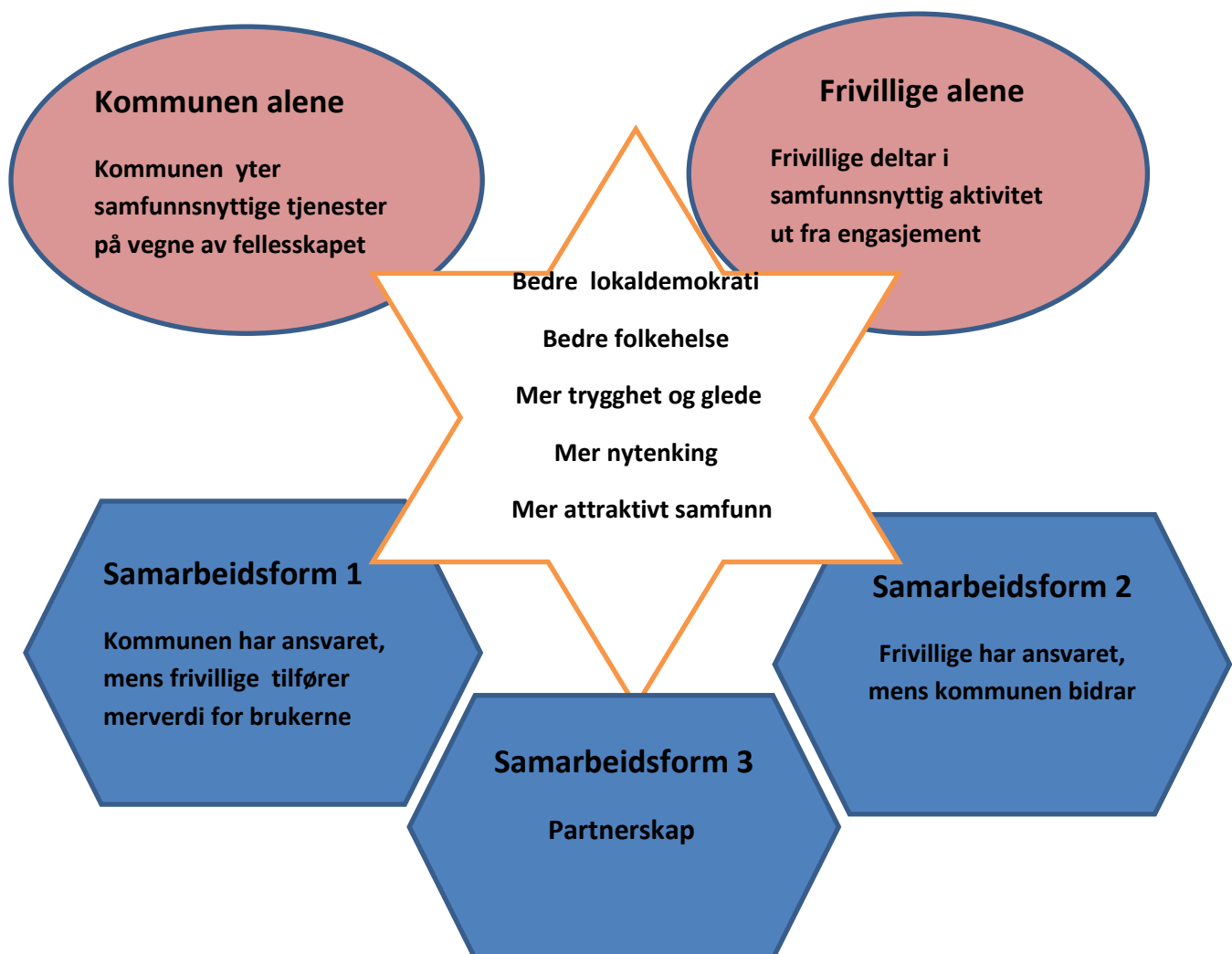
5. Frivillighet og kommune– roller og samarbeidsformer

I økonomi og arbeidsmåter skiller kommune og frivillighet seg fra hverandre. Kommunen forvalter fellesskapets ressurser og er underlagt styring, kontroll, regler og rutiner. Frivilligheten finansierer langt på vei sin egen virksomhet gjennom kontingenter, deltageravgifter, billettinntekter og sponning og kan utforme virksomheten mer fritt. Det innebærer at kommune og frivillighet har selvstendige roller og kan operere uavhengig av hverandre slik:

- Kommunen alene yter tjenester til befolkningen på vegne av fellesskapet
- Frivillige alene deltar i samfunnsnyttige aktiviteter ut fra engasjement

Men samarbeidsmulighetene er store, og de to kan ha ulike roller seg imellom:

1. Kommunen har ansvaret, mens frivillige bidrar og tilfører merverdi for brukerne
2. Frivillige har ansvaret, mens kommunen bidrar
3. Frivillige og kommunen samarbeider som likeverdige partnere

DEL 2: EKSEMPLER, ORDNINGER OG VIRKEMIDLER

6. Frivilligheten og Oppegård kommune i dag

6.1 Samarbeidsform 1: Kommunen har ansvaret, mens frivillige tilfører merverdi for brukerne:

En kartlegging våren 2014 viste at mer enn 50 frivillige organisasjoner og en rekke enkeltpersoner er involvert i samarbeid med kommunen. Nesten alt samarbeid er uformelt, og mye er basert på personlige relasjoner. Her er noen eksempler fra kartleggingen:

Hva samarbeidet går ut på	Kommunen har hovedansvar	Frivillige bidrar
Skape best mulig hverdag for beboere gjennom underholdning, og kontaktskapende tiltak 1) Besøk og samtale 2) Kulturformidling 3) Underholdning 4) Sansehage – vedlikehold og bruk 5) Høytlesing	Høyås sykehjem Bjørkås sykehjem Greverud sykehjem Oppegård bibliotek	Høyås og Bjørkås venner Rotary Røde Kors og Lions St. Georgsgildene Sanitetsforeninger Enkeltpersoner, også tidligere ansatte
Gi tilrettelagte aktivitetstilbud til innbyggere med redusert funksjonsevne	Idrett og friluftsliv	Oppegård jeger -og fisk Kolbotn trekkspillklubb Friskis og Svettis
Bidra til at brukere med psykiske plager får aktivitet og kan knytte kontakt med andre	Psykisk helsetjeneste Frivillighetssentralen	Røde Kors besøktjeneste, Mental Helse
Bidra ved arrangementer og være gode ambassadører for kulturhuset/Kolben	Kulturhusdelen av Kolben	Enkeltpersoner som kulturverter

6.2 Samarbeidsform 2: Frivillige har ansvaret, mens kommunen bidrar

Eksemplene under er også fra kartleggingen og viser tiltak der kommunen bidrar slik at frivillige kan ta ansvar for samfunnsoppgaver de ønsker å engasjere seg i:

Hva samarbeidet går ut på	Frivillige har hovedansvar	Kommunen bidrar
Tilrettelegge for friluftsliv og formidling av lokalhistorie - Gjersjølvprosjektet	Oppegård jeger -og fiskeforening Oppegård historielag	Idrett og friluftsliv Samfunnsutvikling
Formidle kunst gjennom utstillinger	Oppegård kunstforening Kolbotn malerklubb Kolbotn fotoklubb Oppegård husflidslag Enkeltpersoner	Biblioteket Sykehjemmene
Undervise seniorer i bruk av IKT	Enkeltpersoner	Biblioteket Frivillighetssentralen
Natteravner	Enkeltpersoner	Utekontakten/barnevernet

6.3 Samarbeidsform 3: Partnerskap

Partnerskap er i denne sammenheng en relativt ny samarbeidsform. Den formaliserer samarbeidet og legger rammer for det. De som går inn i en partnerskapsavtale, har selvstendige og likeverdige roller. Det inngås avtale om hva som er formålet med samarbeidet, hva hver av partene skal bidra med og gjerne en plan for hvordan tiltak skal gjennomføres.

I Oppegård kommune defineres en partnerskapsavtale slik:

- Ingen kommersiell aktør
- Ingen lønn for utført arbeid/tjeneste, men eventuell kompensasjon for faktiske utgifter
- Muntlig eller skriftlig avtale
- Varighet og regelmessighet over minimum 3 måneder

Noen eksempler på partnerskapsavtaler:

Hva partnerskapet går ut på	Frivillige som partner	
Særavtale om etablering av kunstgressbaner	Kolbotn idrettslag Oppegård Idrettslag	Oppegård kommune
Skilting av gårdstun i Oppegård	Oppegård historielag Gjersjøen Rotary	Oppegård kommune

6.4 Kommunen som tilrettelegger

Kommunen støtter også frivillig virksomhet uten selv å være direkte involvert. Direkte økonomisk støtte gis hovedsakelig i form av

- Driftstilskudd til frivillige organisasjoner
- Tilskudd til skolekorps
- Produksjons- og arrangementstilskudd
- Tilskudd til lokale kulturbygg
- Tilskudd til nærmiljøtiltak

Videre yter kommunen støtte til frivilligheten i form av

- Utleie/ utlån av lokaler
- Utleie/utlån av idrettsanlegg
- Bidrag til synliggjøring og markedsføring
- Bistand ved arrangement
- Veiledning og koordinering

Det finnes detaljerte retningslinjer for hvordan ordningene skal brukes.

6.5 Oppegård kommune 100 år

Forberedelse til kommunens 100-årsjubileum i 2015 har skapt driv i kontakten mellom frivillige og kommunen. Strategien for jubileumsåret er slik:

«Vi skal lage en jubileumsfeiring for innbyggerne, av innbyggerne! Det skal legges til rette for at interessegruppe og innbyggere skal kunne bidra til feiringen. Målet er at jubileumsprogrammet skal ha bredde og sammensetning som gjør at alle innbyggere har besøkt eller deltatt i minst ett jubileumsarrangement i løpet av 2015. Feiringen skal bidra til å styrke kommunens slagord: «Oppegård- et sted å elske».

Samarbeidet med frivilligheten er organisert gjennom 6 tematiske referansegrupper som representerer 40 organisasjoner.. De utgjør et nettverk som styrker kommunikasjonen mellom ulike organisasjoner og mellom organisasjonene og kommunen.

Forberedelse og gjennomføring av jubileet gir løpende erfaringer om samarbeid mellom kommunen og frivilligheten. Kunnskap og oversikt bygges opp gjennom blant annet www.oppegard2015.no der både foreningsliv og kommunens virksomheter registrerer seg og sine arrangementer. Erfaringer fra jubileumsarbeidet er solide byggesteiner for utforming av samarbeidsmåter som kan videreføres langt utover 2015.

6.6 Frivillighetssentral

Frivillighetssentralene i Norge ble etablert for å være bindeledd mellom frivillige og offentlig tjenesteproduksjon. Sentralene ble til ut fra sosialpolitiske begrunnelser om «hjelper og mottager», men etterhvert har de utviklet seg i ulike retninger ut fra lokale forhold. Mange bruker nå betegnelsen «nærmiljøssentral» og har som fremste mål å stimulere til frivillig deltagelse og bygging av sosiale nettverk. Frivillighetssentralene kan ha en viktig rolle som brobygger og koordinerende ledd mellom kommune og frivillighet.

Frivillighetssentralen i Oppegård ble opprettet i 1994. Den eies av kommunen, og styret er satt sammen av to representanter fra Oppegård kommune, én fra kirken, tre fra frivillige organisasjoner og én fra frivillige hjelpere. Utvalg for kultur og oppvekst utgjør sentralens årsmøte og har vedtatt hovedmål og fokusområder for 2014:

Mål: Frivillighetssentralen har som målsetting at den skal bidra til å styrke det sosiale fellesskapet og være er kraftsenter for frivillig arbeid.

Fokusområder

- *Nettverksbygging, herunder også integrering*
- *Bidra til god fysisk og psykisk folkehelse i kommunen*
- *Tilrettelegge for rekruttering av nye frivillige*
- *Tilrettelegge for at frivillige får bidra der de opplever å være til nytte*
- *Bistå innbyggere med informasjon eller enkel, praktisk hjelp via frivillige*
- *Søke samarbeid med instanser med behov for eller som utløser frivillighet og bidrar til nettverksbygging*

6.7 Tro og livssyn

Den norske kirke har en selvstendig og fri stilling i samfunnet og er en viktig bidragsyter til frivillig arbeid. Mest omfattende er frivilligheten som retter seg mot kirkens egne aktiviteter. Frivillige som er rekruttert av kirken, er også knyttet til samarbeid med kommunen. På samme måte som frivillige organisasjoner, er kirken og kommunen likeverdige parter når de samarbeider. I 2013 var 72 % av innbyggerne i Oppegård medlemmer i Den Norske Kirke.

Kommunen formidler statstilskudd til medlemmer av andre tros – og livssynssamfunn for medlemmer som er bosatt i kommunen. I 2013 omfattet dette tilskudd til 137 samfunn med om lag 3.000 personer bosatt i Oppegård. Humanetisk forbund er den største ikke-religiøse livssynsorganisasjonen med 812 medlemmer.

7. Innspill

7.1 Fra frivillige

Høsten 2014 ble det arrangert frivillighetsforum i Kolben, og arbeidet tok utgangspunkt i disse spørsmålene:

Hvorfor er du frivillig?

Hva gjør du som frivillig?

Hva kan gjøre det enkelt å være frivillig?

Dine idéer og innspill

Innspillene kan stikkordsmessig oppsummeres slik:

- *samarbeidsforum mellom frivilligheten og kommunen*
- *mindre byråkrati og korte beslutningsveier*
- *enkel vei inn i kommunen og kontaktpersoner som er involvert*
- *synliggjøre frivillighetens ressurser og gi frivillige anerkjennelse*
- *felles informasjonsportal og hjelp til arrangementer, f.eks. på Kolbotn torg*
- *«Frivillighetens hus», billigere og bedre vedlikeholdte lokaler*
- *gi organisasjonene «lønnede» oppgaver, for eksempel distribusjon*
- *utlån av utstyr som telt, motorsag, redningsvester m. m*
- *formidle kontakt mellom frivillige og innbyggere som ønsker hjelp av frivillige*
- *utvikle frivillighetssentralen*

7.2 Fra kommunens virksomheter

Kommunens løpende kontakt med frivillige foregår i virksomhetene. Lederne ble invitert til å dele erfaringer og gi innspill på tilsvarende spørsmål som frivilligheten, slik at utfordringene i samarbeidet er belyst «begge veier». Innspillene fra virksomhetslederne kan stikkordsmessig oppsummeres slik:

- *behov for koordinering/sentralisering vis a vis mot frivilligheten, gjerne via frivillighetssentralen eller en koordinator*
- *kontaktperson i virksomhetene*
- *definerte samarbeidstema, knyttet til for eksempel natur og nærmiljø*
- *lavere priser og bedre tilgang til møtelokaler for frivillige*
- *bruke styringssystemet*

- *fast «frivillighetssted» på kommunens nettsider*
- *tid til samarbeid*
- *mer positiv holdning til frivillige*
- *verktøy som avtalemaler og lignende*
- *bidra til opplæring av frivillige*

8. Oppfølging

Temaplanen «Frivillighet i Oppegård» inneholder både nye ordninger og legger opp til fornyelse av ordninger som allerede finnes. Behovene som kommunen vil rette oppmerksomhet mot, kan inndeles slik:

- koordinering
- forenkling
- synliggjøring
- kompetanseheving

Oppegård kommune har et styringssystem der de overordnede målene fastlegges i kommuneplanen. Målene gjøres mer konkrete gjennom 4-årige handlingsprogram og budsjett som revideres hvert år. Dette er utgangspunkt for årlige tiltaksplaner, og jevnlig vurderes det om målene er nådd.

Temaplanen «Frivillighet i Oppegård» skal følges opp gjennom dette styringssystemet. Da blir også den foreslåtte gjennomføringstakten vurdert.

Forslagene til ordninger og virkemidler er konkrete, men må detaljeres før de settes ut i livet. I dette arbeidet vil kommunen søke dialog med frivilligheten slik at planen kan bli et anvendelig verktøy som frivilligheten og kommunen eier sammen.

Litteratur :

- St.meld. nr 34 (2012-2013): «God helse -felles ansvar»
 St.meld. nr 39 (2006-2007): « Frivillighet for alle»
 St.meld.nr 29 (2012-2013): « Morgendagens omsorg»
 Institutt for samfunnsforskning (2012:4): «Frivillighetssentralen i nærmiljøet»
 Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor:» Frivillige organisasjoner i en ny tid»
 Telemarksforskning (2013): «Hver gang vi møtes – kulturelle møteplasser i Oppegård»
 Aarhus kommune: «Democracy City»
- KS/Frivillighet Norge:» Samarbeidsplattform mellom frivillige og kommunal sektor 2013-2016»
 KS 2008: «Sammen om det gode liv – veileder for utvikling av lokal frivillighetspolitikk»
 SSB: Satelittregnskap for arbeid i frivillig organisasjoner
 Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2011
- Asker kommune: Frivillighetsmelding 2013
 Bærum kommune: Frivillighetsmelding 2006 og 2012
 Moss kommune: Frivillighetspolitikk for Moss 2010-2013
 Trondheim kommune: Temaplan for frivillighetspolitikk 2012-2016
- Oppegård kommune: Kommuneplan 2011-2022
 Oppegård kommune: Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
 Oppegård frivillighetssentral: Årsmelding 2013 og handlingsprogram 2014

Noen sitater om frivillighet

Anne-Lise Ryel, tidligere generalsekretær i Frivillighet Norge:

«Vårt samfunn kan beskrives ved hjelp av bilde på en fjøskrakk. På samme måte som krakken holdes oppe av tre bein, hviler vårt samfunn på tre pilarer; offentlig, privat og frivillig sektor.»

Sven Mollekleiv, Røde Kors-president og tidligere styreleder i Frivillighet Norge:

«Frivillighet er å leve. Frivillighet er å skape. Frivillighet er å gå på talerstolen med saker du brenner for. Frivillighet er å se og bli sett og høre til.»

Jens Stoltenberg:

«Jeg mener at det er i mellomrommet mellom det offentlige og det private mye av det mest spennende vil skje i samfunnet vårt i årene som kommer – i form av fornyelse, oppfinnsomhet og utvikling av nye bånd mellom mennesker.»

Regjeringen Solbergs samarbeidsplattform:

«Frivillighet er en viktig arena for samarbeid og har bidratt til å skape det samfunnet vi har i dag. Regjeringen vil bidra til at frivilligheten vokser fram nedenfra og blir friere fra politisk styring. Frivilligheten skal ha en selvstendig stilling i samfunnet.»